

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Directie Realisatie Energietransitie
Mevrouw S.T.M. Hermans
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp
Regioadvies Programma VAWOZ 2040

Geachte mevrouw Hermans,

Namens de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant en de betrokken gemeenten Voorne aan Zee, Nissewaard, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Moerdijk en waterschappen Brabantse Delta en Hollandse Delta, bieden wij u hierbij een breed gedragen regioadvies aan over het Programma VAWOZ 2040. U heeft ons gevraagd om de voorkeuren en aanbevelingen met betrekking tot de routes voor stroomkabels en zoeklocaties voor converterstations aan te geven voor een of twee aanlandingen in Moerdijk. Het advies over de tracévoorkeuren is in samenspraak met alle betrokken partijen tot stand gekomen en het advies over de locatie van het converterstation is opgesteld in overleg met de gemeente Moerdijk, het waterschap Brabantse Delta en het Havenbedrijf Moerdijk.

In de eerste plaats erkennen en ondersteunen wij het belang van windenergie op zee en de bijbehorende ondergrondse hoogspanningsverbindingen. Hiermee geeft het Rijk invulling aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord. Tegelijkertijd vragen wij aandacht voor de ruimtelijke opgaven in onze regio's. Het uitgangspunt blijft dat waardevolle natuur-, recreatie- en landbouwgebieden zoveel mogelijk worden ontzien.

Datum

2 december 2025

Ons kenmerk

C2365964/6226179

Uw kenmerk

DGKE-DRE / 98983222

Contactpersoon

A.J.F.M. (Ton) Bosman

Telefoon

(06) 27 74 52 37

Email

AJBosman@brabant.nl

Bijlage(n)

2

Eén aanlanding in Moerdijk is ruimtelijk en energetisch goed inpasbaar.

Zoals uit het onderliggende VAWOZ-onderzoek blijkt, is de geplande eerste aanlanding in Geertruidenberg rond 2030 voldoende om te voorzien in de regionale elektriciteitsbehoefte tot aan 2050. Verduurzaming van de bestaande industrie en een uitbreiding van het haven- en industrieterrein Moerdijk met energie-intensieve industrie, rechtvaardigt een tweede aanlanding in de Powerport regio en maakt gebruik van elektriciteit in andere regio's mogelijk.

Over de gevolgen van nog een aanlanding in Moerdijk (de derde in West-Brabant) op een mogelijk toekomstige uitbreiding van het 380 kV-net, verschaft het onderzoek geen duidelijkheid. Uit het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) blijkt dat het 380kV- tracé tussen Tilburg en Eindhoven op de lange termijn tegen haar transportgrenzen aan loopt en een knelpunt vormt om de grote hoeveelheden windenergie die op zee wordt opgewekt, af te voeren naar Limburg en Duitsland. Daarnaast bestaan zorgen over de beperkte beschikbare velden (aansluitpunten) voor nieuwe klantaansluitingen op het toekomstige hoogspanningsstation Port of Moerdijk (PoM). Met twee aanlandingen in Moerdijk worden zes van de beoogde acht velden opgevuld van het nog te bouwen hoogspanningsstation, wat kan leiden tot de noodzaak van een uitbreiding of een extra 380 kV-station in Moerdijk voor de toekomstige industrie.

Voorstel om het besluit voor een derde aanlanding in West Brabant uit te stellen

De Brabantse regio wil een besluit over een derde aanlanding in West Brabant uitstellen. Hiervoor zijn twee hoofdredenen:

1. Er moeten nog besluiten worden genomen over toekomstige kerncentrales in Zeeland en Zuid-Holland welke naar verwachting eveneens een grote impact zullen hebben op de elektriciteitsinfrastructuur in Zuidwest Nederland.
2. De aanvullende elektriciteitsbehoefte in West Brabant hangt daarnaast ook samen met de profilering van het Haven- en Industrieterrein. In het BO Powerport regio Moerdijk van 1 december hebben Rijk en regio de eerste bemerkingen uit de analyses gedeeld, maar ook afgesproken dat het profiel nader uitgewerkt dient te worden. Zo dient er ook aantoonbare (economische) meerwaarde voor zowel de regio als heel Brabant te zijn en dient inzichtelijk te zijn voor welk specifiek type circulaire economie er plaats geboden wordt. De gesprekken hierover lopen nog en worden de komende periode vervolgd.

Door de resultaten van het programma Diepe Aanlandingen en het programma PEH II af te wachten, kan juist in een later stadium een toekomstvaste keuze worden gemaakt. Daarbij wordt de provincie Noord-Brabant bij voorkeur actief

Datum

2 december 2025

Ons kenmerk

C2365964/6226179

en met andere provincies, betrokken bij het programma Diepe Aanlandingen. Juist om ingrepen in het bovengrondse hoogspanningsnet richting Limburg en Duitsland met grote ruimtelijke impact op Noord-Brabant, te voorkomen.

Datum

2 december 2025

Ons kenmerk

C2365964/6226179

Regiovoorkeur ten aanzien van het tracé voor aanlanding in Moerdijk

Geheel volgens het regioadvies van Nederwiek 3 adviseren wij u te kiezen voor het tracé door de Binnenwateren (nr. 3, BWA), specifiek variant A en variant B. Hierbij stellen wij de nadrukkelijke voorwaarde dat de afspraken uit het Alders-akkoord worden nagekomen. De bevaarbaarheid en diepgang van het Slijkgat moet gegarandeerd blijven.

Wij beschouwen het tracé door de Buisleidingenstrook (nr. 1, BLS), specifiek variant A, als een alternatief indien het tracé door de Binnenwateren niet haalbaar blijkt te zijn.

Voor alle betrokken gemeenten zijn de andere alternatieven over land onbespreekbaar. Wij adviseren u met klem om niet te kiezen voor een tracé via bovengenoemde tracéalternatieven (nr 1 B BLS, nr. 2 VHW, nr 3C BWA en nr. 4 GOF). Deze tracés hebben negatieve (tijdelijke) effecten op ruimtelijke functies en de leefomgeving, zoals de woonopgave, natuur, economie, landbouw, waterkeringen, watersysteem, scheepvaart en recreatie. Bovendien beperken deze tracés de mogelijkheden voor duurzame energieopwekking in onze gemeenten.

Volledigheidshalve ontvangt u de specifieke aandachtspunten ten aanzien van de tracés zoals we die in het regioadvies voor het project Nederwiek 3 hebben uitgewerkt aan in de bijlage. Ook voegen wij het regioadvies van de gemeente Moerdijk toe met betrekking tot project Nederwiek 3.

Ten aanzien van de locatie van het converterstation in Moerdijk

Duidelijkheid over de locatie van het 380 kV-station (POM) is een cruciale randvoorwaarde voor aanlanding in Moerdijk om een geschikte voorkeurslocatie aan te wijzen voor het converterstation. Uit het oogpunt van zorgvuldig ruimtegebruik is het belangrijk dat zowel de converter als het POM logisch ten opzichte van elkaar worden gepositioneerd. De extra ruimte die als gevolg van de uitbreiding in de regio Moerdijk beschikbaar komt, kan tenslotte maar één keer ingezet worden.

Binnen de Ontwerptafel Powerport Moerdijk werken Rijk en regio samen aan de strategische uitbreiding van het haven- en industriegebied. De extra ruimte voor toekomstige energie-infrastructuur, verduurzaming en autonome groei van de industrie is voor het Haven en Industrierrein Moerdijk (HIM) indicatief 400 – 450 ha. In het BO Powerport regio Moerdijk van 1 december 2025 is door Rijk en regio geen gezamenlijk besluit genomen omtrent de voorkeur voor een

zoekrichting bij het HIM. Provincie en Rijk zijn bereid om in een bestuurlijk overleg in juni 2026 een principebesluit te nemen onder de gestelde voorwaarden. Tevens is afgesproken dat de integrale opgave van de Ontwerptafel Powerport en de lopende energieprojecten VAWOZ en POM 380 KV station slim op elkaar worden uitgelijnd. Tot juni 2026 vinden er geen definitieve locatiekeuzes plaats voor deze energieprojecten. Dat veronderstelt ook dat we gezamenlijk, in de afzonderlijke trajecten en in samenhang met de ontwerptafel Powerport regio Moerdijk, afspraken maken over hoe de trajecten nu vervolgd worden en hoe deze uitlijning er uit ziet.

Datum

2 december 2025

Ons kenmerk

C2365964/6226179

Daarbij willen we opmerken dat het laatste stukje van het kabeltracé niet onderzocht is. Nu eindigen de onderzochte tracés ten westen van HIM. Omdat de ondergrond op haven- en industrieterrein behoorlijk 'vol' zit, is daarom nog aanvullend onderzoek voor de kabeltracés naar en op het industrieterrein en de kruisingen met primaire waterkeringen nodig.

Voor de plannen rond een aanlanding stelt het waterschap dat aanvullende uitwerkingen noodzakelijk zijn, onder meer om wateroverlast te voorkomen en de veiligheid van waterkeringen te waarborgen. Onduidelijk is hoeveel ruimte hiervoor nodig is, temeer omdat het rijksbeleid vraagt om extra bescherming van vitale en kwetsbare functies.

Aandachtspunten met betrekking tot de zoeklocaties voor elektrolyzers

De activiteit van een elektrolyser past in het industrieel karakter van zowel het havengebied van Moerdijk en het industriegebied van Geertruidenberg. Buiten industriegebieden heeft een elektrolyser altijd grote, ongewenste effecten op omgevingskwaliteit.

Belangrijke aandachtspunten ter beoordeling of een elektrolyser past op een industrieterrein, zijn naast de omvang van de elektrolyser ook de impact op de veiligheid, waterbeschikbaarheid en geluidsproductie. De restwarmte van een elektrolyser is interessant om de gebouwde omgeving (via het Amernet) en glastuinbouwgebieden van warmte te voorzien.

Ten slotte

De impact op de omgeving als gevolg van aanlandingen, zowel langs het tracé als in de omgeving van het beoogde converterstation, is groot en kan (tijdelijke) negatieve gevolgen hebben voor de leefomgeving en de regionale economie: toerisme, agrarisch grondgebruik, belevingswaarde kust- en landelijk gebied.

Gezien de verschillende projecten (bijv. het waterstofnetwerk, warmtenetten e.d.) die langs de mogelijke tracés en in Moerdijk gepland worden, is ons

verzoek om zoveel mogelijk werkzaamheden te combineren met andere projecten ten einde de overlast en verstoring te zoveel mogelijk te beperken.

Wij verwachten dat na het besluit tot het starten van een projectprocedure, de betreffende provincies, gemeenten, waterschappen en indien relevant het Havenbedrijf Moerdijk actief door u worden betrokken in het formuleren van de scope van de project-MER. En dat er voldoende tijd is om de omgeving goed te kunnen betrekken.

Voor de aanlanding in Geertruidenberg zijn door het Rijk gebiedsinvesteringen aan Provincie en de Brabantse gemeenten beschikbaar gesteld ter bevordering

van de leefbaarheid. In geval van nieuwe aanlandingen naar aanleiding van het programma VAWOZ, achten wij een bijdrage voor gebiedsinvesteringen door het Rijk wenselijk.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA

Datum

2 december 2025

Ons kenmerk

C2365964/6226179